

פרוטוקול מס' 7 / ד -

מישיבת ועדת העבודה

שהתקיימה ביום ג', י"ט כסלו תשט"ו - 14.12.54
בשעה 18.10

ברכיהם: ע. גוברין - היו"ר
ה. ברגר
ב. צ. הרמל
ג. טברסקי
י. ריפתין
א. דימלט
א. שוסטק

מזמנים: מר נאמן - החשב הכללי
מר רוזוליו - נציב שרות המדינה
מר מלמד - נציבות שרות המדינה
מר אלוני - נציבות שרות המדינה
מר נגבי - מסד המספטים
מר קיטרון - מסד המספטים

סדר-היום: חוק שרות המדינה (גיסלנות) תשי"ד - 1953

היו"ר ע. גוברין: פותח את הישיבה.

י. ריפתין: בראשית הישיבה הקודמת הצגתי שאלה בענין מחלה מסושכמת של עובדים במסדדי הממשלה. הובטחה לי על-ידי נציב שרות המדינה אינפורמציה בענין.

היו"ר ע. גוברין: קראתי על כך בפרוטוקול. השאלה אינה סייכת לוועדת העבודה. הוועדה עוסקת רק בדברים שהכנסת העבירה אליה. אנו איננו ממלאים פונקציה של האיגוד המקצועי. אם יתברר - לאחר שהכנסת תאשר את החוק שאנו עוסקים בו עתה - שהממשלה אינה נוהגת על-פיו, אז נוכל לדון בענין.

י. ריפתין: לא ביקשתי כאן לפתור שום בעיה, אלא ביקשתי רק אינפורמציה. אשר לסענתו של היו"ר, ברצוני להגיד שאנו כאן מופיעים בתור נותני עבודה: הממשלה מופיעה בסם הכנסת בתור נותן העבודה ואני רוצה לשאול: איך מתנהלים העובדים?

היו"ר ע. גוברין: אני יודע בדיוק מה בא תמיד אחרי האינפורמציה. הוועדה הזאת לא קיבלה כל מנדט מהכנסת להיות המפקחת על יחסי עבודה בין הממשלה ועובדיה. אם יתעורר ענין כזה - אינני אומר שאצביע נגד מתן סמכות כזאת לוועדה, אבל במסגרת סמכותה הנוכחית מתנגד לכך.

י. ריפתין: אני מציע לדחות את סמיעת האינפורמציה מפי מר רוזוליו לסבוע הבא, כי אינני רוצה להיות נתון תחת לחץ. אולי ארצה לשאול אותו שאלות נוספות בענין האינפורמציה שאקבל.

א.ב.

ישיבת ועדת העבודה
14.12.54

אין אני מתנגד לבירור הזה בוועדה, אולם לאחר
סגמור את הבירור בסני החוקים שאנו עוסקים בהם.

היו"ר ע. גוברין:

לקבל את הצעתו של חבר הכנסת י. ריפתין
ולדחות את סמיעת האינפורמציה מפני מר
רוזוליו לתאריך מאו.

הרחלש:

היו"ר ע. גוברין: אשר לחוק סרות המדינה, ברצוני להציע פרוצדורה
מסויימת. כדי להקל על כולנו את ההצבעה, אני
רוצה להציע לחברי סמטיך לעבור על החוק מבלי להצביע כעת על שאלת הגיל
- 65 או 70. אחרי סגמור - ללא הצבעה - מהי עמדתו של הרוב בוועדה לגבי
כל טעיף וטעיף, נוכל אחר-כך לקבוע את עמדתנו לגבי הגיל בהתחשב עם
ההחלטות לגבי הטעיפים האחרים.

הרחלש: לקבל את הצעת היו"ר.

טעיף 16:

(קורא את הטעיף).

היו"ר ע. גוברין:

ג. טברסקי: בטעיף זה ישנה הצעה של העובדים: "בטעיף 16
אנו מציעים להוסיף את המלים: ולגבי עובד
ספרט מחמת נכות מלאה, לא יופחת סיעורה מ-50% ממסכורתו הקובעת".

(קורא את טעיף 3 בדברי ההסבר לחוק).

מר רוזוליו:

אני מציע לקבל את תיקון העובדים כפי שהוצע.

היו"ר ע. גוברין:

מר רוזוליו: ברצוני דק להזכיר הגבלה מסויימת בחוקים אחרים.
בחוק הנכים התשלומים מודרגים באחוזים בהתאם
לאחוזי הנכות. הצעת העובדים פירושה למעשה: אם אדם הוא נכה מלא - יקבל
50% פנסיה. אולם אם הוא נכה ב-90%, בגלל 10% הנותרים, שלמעשה הם כוסר
עבודה פיקטיבי, כי בעל 90% נכות למעשה אינו עובד כלל, לא ייחנה מהאחוז
הזה. ההבדל בין 90% נכות ובין 100% נכות אינו גדול כל-כך כמו ההבדל
סייווצר באחוזים ייקבלו.

ג. טברסקי: אם נכלול כאן גם בעלי 90%, תתעורר אותה בעיה
בנוגע לבעלי 80% ו-70% נכות.

מר רוזוליו: בעלי אחוז חלקי של נכות יקבלו פנסיה כאילו
היו בריאים. עצם העובדה שהם מקבלים פנסיה
כאשר הם פורטים מסרות לפני הגיל, בעקב נכותם, מהווה כבר הקלה, כי אחרת
לא היו מקבלים פנסיה כלל.

ג. טברסקי: האם אתה מציע להסאיר את הצעת העובדים לגבי
בעלי 100% נכות, ולהוסיף עוד טעיף סיגיד מה
דינם של אלה שהם בעלי פחות מ-100%?

כן.

מר רוזוליו:

ב.צ. הראל: אני מצטער מאד שמנסים להגניב לתוך החוק הזה
פתרון לשאלת הנכות. זוהי שאלה הודרסת הסדר
נפרד, וזאת אין עוסים בדרך אגב. במדינה לא קיים כלל ביטוח נכות. מסום כך
אני מציע לא להיכנס עתה לכל השאלה הזאת. אולם אני מסכים שכל זמן שאין
הסדר בקטר לנכות - מותר להכניס למסגרת החוק הזה את ענין הפנסיה לבעלי
נכות מלאה. באום פנים אין להכניס כאן טעיף בנוגע לבעלי נכות חלקית.

ישיבת ועדת העבודה
14.12.54

י. ריפתין:

דבריו של סר רוזוליו מתקבלים על דעתי.
יכול להיות צריך לחייג את הדבר הזה בסייג
נוסף, גולס אי-אפשר שלא להסדיר את הענין המעשי העומד כרגע בפנינו.
אין זה "דרך אגב". כאן מדברים על עובדי המדינה, ואני מציע שבקריאה
הסניה בחסד לדבר פתרון.

א. טוסטק:

בסעיף 16 אני חושב שיש לשנות גם את
המכסימום וגם את המינימום. אני מציע להגדיל
את המכסימום מ-2/3 ל-70%. את המינימום אני מציע להגדיל ל-30% במקום
20%. לדעתי אין המטלה צריכה להיות את הדוגמא הגרועה ביותר בתשלומי
פנסיה. בארץ ישנם כבר היטגים של עובדים בטוח זה במקומות שיש בהם קופות-
תגמולים. אם מקבל העובד כספים שנצטברו גם מנותן העבודה וגם ממנו. אם
במטלה יהיה מינימום של 20%, הרי גם באוניברסיטה - שעכשיו משלמים בה
30% - יודירו את האחוז, וגם בסוכנות.

היור' ע. גוברין:

אבל אם משלמים העובדים 5% מטעבורתם.

א. טוסטק:

ענין התגמולים מעובד מטלה אינו מסלם, פוגע
בו בסופו של דבר כשהוא יוצא לפנסיה.

י. ריפתין:

גם לי נראית ההצעה של 30% ו-70% בגלתי
טוגזמת. אינני חושב שהמטלה הולכת בדרך של
פנסיה תקציבית מתוך מקרה. סר האוצר ראה את הדבר ככדאי יותר למטלה
מהסיטה המצטברת. מבחינה אקטומלית-תקציבית, הסיטה המצטברת היתה עולה
למטלה יותר.

קיימת גם השאלה של קיום הקופות. מבחינה זאת
ישנו איזון מסויים. לדעתי אל לנו להופיע בצורה יותר מדי דראסטית. ההצעה
הנוכחית היא בלתי מתקבלת על הדעת.

א. רימלט:

הייתי רוצה לשאול: מה הן הדוגמאות בארצות
המקדמות ביותר? מהו המקובל בעולמם? למה
דוקא 70%?

היור' ע. גוברין:

ההצעה שהוצעה כאן היא לפי הדוגמאות של
הארצות המתקדמות ביותר בעולם. אינני מכיר
אף מעביד שידרוס פנסיה תקציבית. מסתבר שאין זה כל כך "כדאי לאוצר".
האמת היא שישנו הפסד מסויים לעובדים כאשר הם אינם משתתפים בעצמם בקופות-
התגמולים. אבל אי-אפשר להגיד שהעובדים מפסידים והאוצר מרוויח כאשר הוא
מקבל על עצמו פנסיה תקציבית. והסיבה היא פשוטה: לפני כשנה וחצי דנו
העובדים על שכרם. המטלה אמרה אז: אתם טוענים על השכר - ישנם דברים
שהם בכוחה של המדינה לעשותם, ואותם נעשה. ואז קיבלו העובדים את הפנסיה
התקציבית.

אני מציע להשאיר את הסעיף הזה כמו שהוא,
בתוספת התיקון שהוצע על-ידי העובדים. אני מבדיל בין חוק הפנסיה הזה
לבין חוקות פנסיה שהן בחברות, או אפילו בסוכנות ציבוריים. כאן בכל זאת
ישנה כנסת, והמטלה עומדת תחת פיקוחה של הכנסת. ואם נראה כעבור זמן מה
שכמה סעיפים בחוק אינם בסדר - נתקן אותם. אני רוצה שהחוק הזה ייכנס
לתקפו ויתחיל לפעול. לכן אני מתנגד עכשיו ל-30% ו-70%. ישנם עוד סעיפים
סאולי רצוי יהיה לתקנם ברוח זו, והדבר יתבטא בסכומים גדולים מאוד.

ב.צ. הרמל:

אני מצטרף לדעתו של היור' פנסיה של 66%,
ללא השתתפות העובדים, היא מפנסיה הגבוהה
ביותר המקובלת בארצות העשירות ביותר.

סעיף זה הוא הסעיף העיקרי בחוק. אולי כדאי
לעודד כאן שאלה מסויים. כאן מדובר על מספר חדשים מהתחלת העבודה. כל מה
שנאסר כאן נאסר מתוך הנחה שהעובד התחיל לעבוד בגיל 18. אני רוצה לעודד
כאן את השאלה של אותו סוג עובדים שבאופן טבעי - בהתאם למקצועם ולתפקידם -
אינם יכולים להתחיל לעבוד לפני גיל 30 ואפילו 35. למשל: כל האקדמאים.
אם להשאיר את הסעיף כמו שהוא - הרי סוג מסויים של עובדים לעולם לא יוכל
להגיע ל-66%. ישנן דרכים יזונות לפתור את הבעיה. למשל: אפשר לחשב בחישוב
הפנסיה גם את שנות הלימודים, וכו'.

א. רימלס:
אני מצטרף לדעתו של חבר הכנסת הראל. בעיית הפנסיה היא לטעם קצת אחרת. הבעיה איננה 66% או 70%, אלא: מסכורת טובה לעובדי המדינה - יותר טובה מזו שהם מקבלים כיום אצלנו. דבר זה יאפשר להם חסכון יותר מזה המאפשר להם כיום.

אשר למכסימום - אני מסכים ל-2/3, כי אחוז זה מקובל בכל הארצות. אולם ישנן ארצות שבהן המינימום אינו 1/5, אלא 25%. אולי אפשר לקבוע את המינימום ל-25%. זה לא סכום עצום, ומהווה בכל זאת יותר בטחון לאדם.

מר מלמד:
מונחת לפני חוקת הפנסיה של או"ס. האו"ם מסלם 14% לקופה, והעובד - עובד האו"ם - מסלם 7%. עם הפנסיה מסתלמת על בסיס של החלק ה-60 עבוד כל שנת עבודה, עם מכסימום של 30 שנות עבודה. דהיינו: העובד אינו יכול לקבל פנסיה העולה על חצי מסכורתו.

י. ריפתין:
בענין פנסיה ישנה שאלה: מהו הסכום המינימלי ההכרחי לפנסיונר? זאת איננה שאלה כספית תלושה. ובענין זה צריך לראות מהו המינימום שנקבע במוסדות זונים בארץ. אי-אפשר להתעלם מהצד הזה של הבעיה. המינימום שנקבע בסוכנות הוא 40% המינימום בחברת החשמל - 25%; בהסתדרות העובדים - 35%. כאן מציעים 20%. כל הטענות שהוסמעו אינן פותרות את השאלה של עצם מיעוטה של הפנסיה.

המכסימום בסוכנות הוא 70%; בחברת החשמל - 70%; בהסתדרות - 70%. אני מבקש את חברי הוועדה לא להתעלם מהעובדה שכאן עוסקים בפנסיה, כלומר: למה עובדי המדינה יכולים להגיע בעת זקנתם.

אשר לסכר - אין צורך לקבוע כאן את סכרם של עובדי המדינה. אולם יש להביא דבר זה בחשבון, כי לעתים קרובות אנו שומעים עכשיו טענה: אמנם הסכר איננו גבוה, אולם לעומת זאת ישנה פנסיה.

היו"ר ע. גוברין:
אפשר לתת גם מכסימום של 90%, אולם בתנאי שהעובדים ישתתפו בקופה.

ג. טברסקי:
גם אני חושבת שמעיקף זה הוא הסעיף הקובע, ויש להתעכב עליו ביתר אריכות. אשר לאקדמאים - אפילו אדם המתחיל לעבוד בגיל 32 עוד יכול להגיע לפנסיה מלאה. אולם בטרות המדינה ישנם אנשים שהועברו מקומות טובים, בגלל מקצועם המיוחד, וזאת יש להביא בחשבון.

היו"ר ע. גוברין:
על זה ישנו סעיף לחוד.

א. טוטטק:
לדעתי צריך היה היו"ר להגיד שכדאי להילחם על כך שבאותם המוסדות שבהם מסתתפים העובדים עכשיו בקופות לא יצטרכו במסך הזמן להסתתף. ובמקום זאת הוא אומר: היות והפועלים צריכים עכשיו, לצערם הרב, להסתתף בפנסיה שלהם, לכן צריך עובד מדינה לקבל פחות. אני טוען: בסני המקרים צריך לתת להם 70% עובדי המדינה צריכים להראות את הדוגמא של 70% מכסימום, בלי השתתפות העובדים, ועל-ידי-כך יילחמו העובדים במאור המקומות על כך.

דבר נוסף: אין להטות את יציבותם הנפשית של העובדים במטלה לזו של עובדים במקומות אחרים. עובדים במקומות-עבודה אחרים אינם תלויים לא בכנסת, לא בוועדת-לבון, וכו'. כל זה פוגע ביציבותם הנפשית של עובדי המטלה.

היו"ר ע. גוברין:
תפישתי בענין זה שונה. גם אם אגיע למסקנה שאפשר לסלם אחוז גבוה - גם אז אמסין להסביר לעובדים שעליהם להסתתף בקופה, ולא אומר על קופה פנסיה מצטברת - פרט אם נגיע לפנסיה מסתלתית. ענין האחוזים הוא פרטה אחרת. פנסיה תקציבית אני רואה כהפסד של העובדים בכל מקרה. גם איגוד עובדי ההסתדרות והוועד הפועל של ההסתדרות החליטו על פנסיה מצטברת.

א.ב.

ישיבת ועדת העבודה
14.12.54

היו"ר ע. גוברין:

לכן אני חוזר על הצעתי: להשאיר את הסעיף הזה כפי שהוא. ברצוני עוד לבדוק את יתר הסעיפים. אם נראה שסעיפים אחרים נופלים - אולי נדכל לחזור בזה. אם נראה שבדכל לחסוך בסעיפים אחרים - אולי אסכים להעלות כאן את האחוז. על-כל-פנים, אנני קובע שהרוב נוטה להשאיר את הסעיף הזה כמו שהוא.

לפני שאני נועל את הישיבה ברצוני להודיע לחברי הוועדה שמחר בטעה 08.15 נפגשים חברי הוועדה על-יד בנין הכנסת, ומקיימים ישיבה רשמית של הוועדה במסדר הביטוח הלאומי.

הישיבה הבאה של הוועדה בענין החוק הזה תהיה ביום ג' הבא בטעה 18:00. הישיבה סגורה.

(הישיבה נבעלה בטעה 19.30)